

Roofvogels en uilen in 2018

Teun van Dijk

FOTO: KAREL BUITENKAMP

Havik bezig met nestbouw. Vliegenbos, 19 februari 2019

Als lid van de Veldwerkcommissie VWGA heb ik een overzicht gemaakt van de broedgevallen van roofvogels en uilen in de regio Amsterdam in 2018. Hierbij is gebruik gemaakt van rechtstreekse meldingen door leden van de vogelwerkgroep en voorts door het zorgvuldig napluizen van meldingen van roofvogels en uilen in het werkgebied van VWGA op Waarneming.nl. Aan de hand van SOVON interpretatiecriteria heb ik de verzamelde gegevens beoordeeld. Resultaat is het hieronder staande overzicht van al dan niet geslaagde broedgevallen van roofvogels en uilen. Dit overzicht zal zeker niet volledig zijn, want ongetwijfeld zijn er territoria gemist, zeker van uilen zal het aantal meldingen 'onderbelicht' zijn.

Torenvalk 40 territoria

10 territoria zuidkant Amsterdam: Amsterdam-ZO, Groot Duivendrechtsche Polder, Bovenkerkerpolder, Ronde Hoep, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Amsterdamse Bos/Amstelveen en Botshol.

5 territoria omgeving Schiphol.

3 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Vijfhoek/Muiden, Gemeenschapspolder / Bloemendalerpolder en Aetsveldsche Polder.

1 territorium op Zeeburg.

15 territoria in Amsterdam-Noord en het poldergebied benoorden Amsterdam: Durgerdam, Uitdam, Bloemendalergouw/Uitdammerdijk, De Munt, Ransdorp, Zunderdorp, Volgermeer, Ilpendam, Broek in Waterland, Volgermeer, rond de Gouwzee en op Marken.

6 territoria in het Westelijk Havengebied en de Lutkemeerpolder.

Boomvalk 23 territoria

5 territoria aan de zuidkant: Amsterdam-ZO, Duivendrecht, Uithoorn/Bovenkerkerpolder, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Middelpolder, Amstelveen en Botshol.

2 territoria in het Amsterdamse Bos.

8 territoria aan de oostkant van Amsterdam; Science Park, Amsterdam Oost, Zuideramstel, Diemerpark/Vijfhoek, Diemberbos en Weesp.

5 territoria in Amsterdam Noord en het poldergebied ten noorden van Amsterdam: Uitdammerdijk/Durgerdam/Bloemendalergouw, Broekermeer/Volgermeer, Zuiderwoude en Ilperveld.

3 territoria aan de westkant van Amsterdam: Osdorper Bovenpolder / Lutkemeerpolder en Westelijk Havengebied.

Slechtvalk 9 territoria

Westelijk Havengebied AEB en Hemwegcentrale, Slotervaart, Steigereiland IJburg, Arena, Mondriaantoren, Zuidas, Weesp en Schiphol.

Sperwer 34 territoria

6 territoria aan de westkant van Amsterdam: Lutkemeerpolder, Sloterpark, Erasmuspark, Westerpark, Rembrandtpark, Bretten en Geuzenbos.

2 territoria aan de oostkant: Science Park en Nieuwe Oosterbegraafplaats.

3 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Beatrixpark, Amstelpark en Zuideramstel.

1 territorium centrum.

10 territoria ten zuiden van Amsterdam: Gaasperpark, Holendrecht/Bullewijkerpolder, Hoge Dijk, Schinkelbos, Amsterdamse Bos, Uithoorn/ Bovenkerkerpolder, Middelpolder en Botshol.

4 territoria ten oosten van Amsterdam: Diemerpark, Vijfhoek, Diemberbos en Weesp.

1 territorium zw hoek Schiphol.

7 territoria in Amsterdam Noord, IJdoorn, Ransdorp, Rietbroek, Ilperveld, Uitdam en Zeedijk/De Nes.

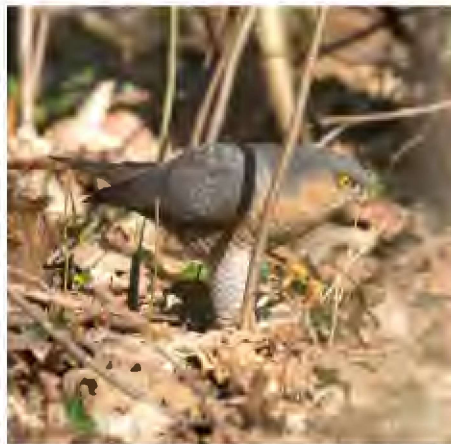

FOTO: KAREL BUIJENKAMP

Sperwer(m) zoekt takjes voor zijn nest, Beatrixpark, 23-02-2019

De Gierzwaluw

Havik 21 territoria

6 territoria aan de westkant van Amsterdam: Westgaarde, Eendrachtspolder, Sloterpark, Rembrandtpark, Bretten en Geuzenbos/Spaarnwoude.

7 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Amsterdam-ZO, Ronde Hoep, Hoge Dijk, Groot Duivendrechtsche Polder, Middelpolder, Amstelveen en Botshol.

4 territoria in het Amsterdamse Bos.

1 territorium aan de oostkant van Amsterdam: Diemerpark/Vijfhoek.

3 territoria in Amsterdam Noord en het gebied ten noorden van Amsterdam: Waterland en Ilperveld.

Buizerd 64 territoria

13 territoria aan de westkant van Amsterdam: Sloterpark, Rembrandtpark, Westgaarde/Lutkemeerpolder, Westelijk Havengebied, Geuzenbos, Bretten, Eendrachtspolder, en Noordelijke Oeverlanden.

4 territoria rond Schiphol en Badhoevedorp.

1 territorium Vondelpark.

7 territoria in het Amsterdamse Bos/Schinkelbos.

8 territoria aan de oostkant/ten oosten van Amsterdam: Watergraafsmeer, Diemerpark, Diemerbos, Overdiemerpolder, Weesp, Kruithoorn/Muiden, Vijfhoek en Weesp.

15 territoria zuidkant van Amsterdam: Buitenveldert, Amsterdam-ZO, Hoge Dijk, Aalsmeer, Amstelveen, Uithoorn, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Groot Duivendrechtsche Polder, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Ouderkerk, Ronde Hoep en Botshol.

16 territoria in Amsterdam Noord en het gebied ten noorden van Amsterdam: Uitdam/Bloemendalergouw, Poppendamergouw, Rijperweg, Barnegat/De Munt, IJdoorn, Zunderdorp, Volgermeer/Broek in Waterland, Zuiderwoude, Monnickenmeer, Rietbroek en Ilperveld.

Wespendief 1 territoria

1 territorium: Amsterdamse Bos.

Bruine Kiekendief 12 territoria

Ilperveld, Uitdammer Die/Barnegat, Volgermeer/Zuiderwoude/Broekermeer, Bloemendalergouw, IJdoorn/Uitdammerdijk, Lutkemeerpolder, Schiphol, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Ouderkerk/ Ronde Hoep, Aetsveldsche Polder en Botshol.

Steenuil 15 territoria

Bovenkerkerpolder, Ouderkerk – Ronde Hoep, Durgerdam en Rietbroek.

Velduil 3 territoria

Rond Gouwzee, Ronde Hoep en Aetsveldsche Polder.

Ransuil 12 territoria

Amsterdam-ZO, Amstelpark, Weesp, Ronde Hoep, Bovenkerkerpolder, Middelpolder,

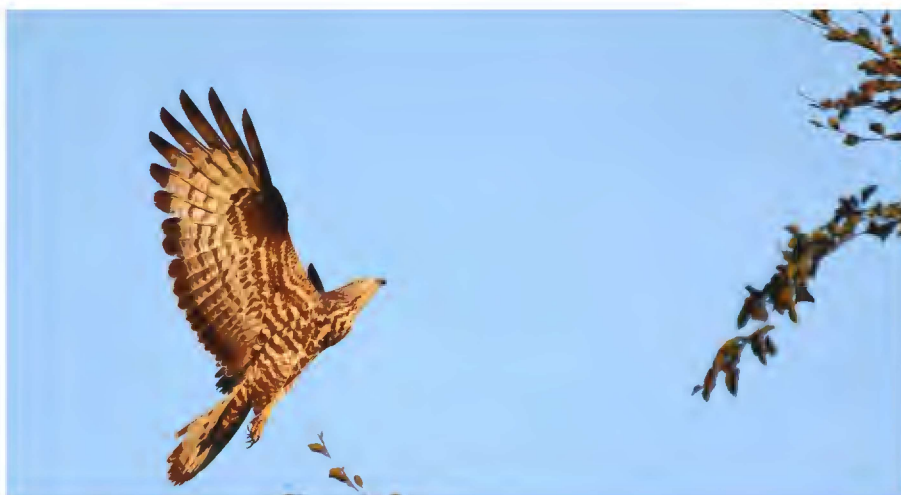

FOTO: ZAINAL HABERHAM

Wespendief (v), in het avondlicht, Amsterdamse Bos, 17 augustus 2018

Amstelveen, Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Uithoorn, Badhoevedorp, Amsterdamse Bos, Osdorperbinnenpolder, Bretten, Noordelijke Oeverlanden, Amsterdam-Noord en Waterland.

Bosuil 21 territoria

Vondelpark, Reinier Vinkeleskade e.o., Amstelpark, Gijsbrecht van Aemstelpark, Amsterdamse Bos, Amstelveen, Amsterdam-ZO, Diemen, Middelpolder en Badhoevedorp.

Kerkuil 12 territoria

Weesp, Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Ronde Hoep, Uithoorn, Bovenkerkerpolder en Waterland.

In totaal zijn van dertien soorten roofvogels en uilen territoria vastgesteld. Het ging hierbij om 63 territoria van uilen en 204 territoria van roofvogels. Het is verheugend dat in een door mensen zo dicht bevolkt gebied zoveel roofvogels en uilen aanwezig zijn in de broedtijd.

Van de jaren 2003 en 2004 publiceerde Paul M. Marcus een overzicht. Als we die gegevens naast de getallen van de afgelopen jaren zetten, ontstaat de tabel op pagina 24. We moeten echter wel in het oog houden dat Paul Marcus in zijn artikel zelf al aangeeft dat de gegevens verre van volledig zijn. In acht jaar tijd kan er heel wat veranderen. Hoe het Sperwer, Torenvalk en Boomvalk in de tussen liggende jaren verging weten we helaas niet. Het is heel goed denkbaar dat deze soorten in de tussen liggende jaren een hoger aantal territoria hebben gekend. Vooral mede door Waarneming.nl kon vanaf 2012 een vollediger beeld worden verkregen.

De Gierzwaluw

FOTO: ROEYLY BOS

juvenile Slechtvalk

Soort \ Jaar	2003	2004	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bruine Kiekendief	8	10	10	14	11	18	12	23	12
Havik	9	10	31	27	27	33	37	29	21
Sperwer	22	16	32	29	28	30	35	38	34
Buizerd	9	8	71	57	58	64	63	69	64
Wespendief	0	0	0	0	1	2	1	1	1
Torenvalk	1	4	23	27	28	45	31	36	40
Boomvalk	7	7	26	23	23	23	22	21	23
Slechtvalk	1	1	4	3	3	4	5	6	9
Totaal	57	56	197	180	179	219	206	223	204

Het valt erg te betwijfelen of bij de uilen de aantallen reëel zijn. De toename kan wellicht grotendeels worden toegeschreven aan toenemende meldingen op Waarneming.nl en aan een toenemende belangstelling voor uilen. Een bijkomend punt is dat in toenemende mate meldingen rond uilen worden vervaagd, waardoor het lastiger wordt om territoria te bepalen.

Hoe verhouden deze Amsterdamse cijfers zich tot het landelijk beeld van deze soorten? Landelijk geeft de Torenvalk sinds 1990 een dramatische afname te zien, terwijl in onze regio gemiddeld een vrij stabiel aantal broedparen aanwezig blijft. Ook de Boomvalk neemt sinds 1985 gestaag af, terwijl die soort bij ons heel stabiel is. De Slechtvalk loopt netjes in de pas met het landelijk beeld. Bij de Sperwer zien we landelijk sinds 2000 een dalende lijn, terwijl het die soort bij ons goed lijkt te gaan. Het blijkt dat de Sperwer vanwege predatie door Havik steeds meer stedelijk gebied verkiest, i.p.v. bebost gebied. Landelijk lijkt de Havik zijn top te hebben bereikt, ook bij ons is nu een daling te zien. Vanaf de eeuwwisseling laat de Bruine Kiekendief een dalende lijn zien, terwijl bij ons de populatie min of meer stabiel blijft en in 2017 zelfs een topscore behaalde. Na een gestage toename blijft de Buizerd landelijk sinds 2006 op dezelfde lijn. Dat komt overeen met het Amsterdamse plaatje.

En hoe zit dat regionaal en landelijk met de uilen? Landelijk is de Steenuil sinds 2001 stabiel en ook bij ons is dat het beeld. Bij de Velduil is landelijk na de daling tot 2007 weer enige toename zichtbaar. Dat klopt dus ook met de spaarzame broedgevallen in ons werkgebied. In 2017 trad landelijk een dip in. In elk geval toonde de Velduil in 2018 de nodige belangstelling voor ons werkgebied. In hoeverre er sprake is van geslaagde broedgevallen is onbekend.

Landelijk is de Bosuil sinds de eeuwwisseling stabiel, maar bij in de Amsterdamse regio kun je spreken van een duidelijke toename. De soort werd in 2016 ook verbaasd vaak gemeld binnen de grachtengordel zonder dat meteen sprake was van een broedgeval. In 2017 ging de Bosuil landelijk afname vertonen. In 2018 is dat ook in ons werkgebied duidelijk het geval.

Broedgevallen van roofvogels en uilen in 2018

De Gierzwaluw

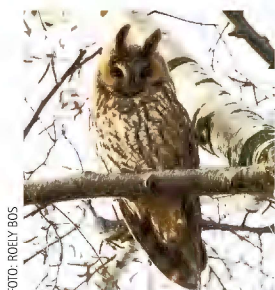

FOTO: ROELY BOS

Ransuil

Soort \ Jaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Steenuil	13	11	12	17	16	12	15
Velduil	0	0	2	0	2	0	3
Bosuil	13	11	10	19	37	30	21
Ransuil	14	13	21	22	16	15	12
Kerkuil	5	5	5	11	12	9	12
Totaal	45	40	50	69	83	66	63

Landelijk gaat het droevig met de Ransuil, die sinds 1990 alleen maar een dalende trend te zien geeft. In ons werkgebied is de stand van de Ransuil vrij stabiel.

De Kerkuil laat landelijk een heel grillig patroon zien. Gelukkig is hij in ons werkgebied de laatste vier jaren stabiel. Helaas werden maar liefst 10 Kerkuilen gemeld als verkeersslacht-offer. Op enkele plaatsen in het land is men nu hectometerpaaltjes aan het voorzien van een doorrollende bovenkant, waardoor uilen hier niet meer op willen landen. Het blijkt te helpen om uilen op veiliger afstand van snelverkeer te houden. Bijzondere dank voor het aanleveren van gegevens gaat uit naar; Jan van Blanken, Roely Bos, Philipp Derks, Frank van Groen, Frank Visbeen, Frank Warendorf, Mark Kuiper, Ruud Smit, Martin Kempe, Fons Bongers en Zainal Haberham. Raak je op de hoogte van broedgevallen in 2019, dan deze graag doorgeven via tr.vandijk@planet.nl

Voorts heb ik nog een verzoek om broedgevallen van roofvogels en uilen niet meer te vervagen, maar ze dan liever onder embargo tot een datum na het broedseizoen te plaatsen. Zodoende kunnen dan die waarnemingen beter worden meegenomen in deze jaarrapportages.

Geraadpleegde bronnen:

De Gierzwaluw nr. 1, juni 2005 pag. 15

Paul M. Marcus – Broedgevallen van roofvogels in Amsterdam in 2003 en 2004

Sovon: Broedvogels in Nederland 2011, pag. 144

Grafieken van Nederlandse indexen

Sovon: Broedvogels in Nederland 2012, pag. 76 (Kerkuil) en 114 grafieken van Nederlandse indexen

Sovon: Broedvogels in Nederland 2013, pag. 124, 125 en 127. Grafieken van Nederlandse indexen.

Sovon: Broedvogels in Nederland 2014, pag. 51, 78-81 en 126-129 Grafieken van Nederlandse indexen.

Sovon: Broedvogels in Nederland 2015, pag. 54-55 en 130-131 Grafieken van Nederlandse indexen.

Sovon Broedvogels in Nederland 2016, pag. 77-79

Sovon Vogelbalans 2014 pag 14 e.v.

Sovon Vogelbalans 2015, pag. 16-17

Sovon Vogelbalans 2016, pag. 10 e.v.

Sovon Vogelbalans 2017, pag. 10 e.v.

Sovon Vogelbalans 2018